

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvern avdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKA MÁNNI
Birasahttenossodat

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref

Deres dato

Vår ref
Sak 2014/1380
Ark 432.2

Vår dato
07.05.2014

Saksbehandler/direkte telefon: Jan Erik Knutsen - 78 95 03 14

Dispensasjon for oppgradering av kraftlinje gjennom Straumen landskapsvernområde - Berlevåg kommune

Vi viser til konsesjonssøknad for 132kV kraftledning fra Kobbkroken til Båtsfjord fra Varanger KraftNett AS datert 20. desember 2013. Søknaden ble oversendt fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 3. februar 2014.

Det fremgår av konsesjonssøknaden at kraftledningen berører Straumen landskapsvernområde i Berlevåg kommune. Dette er også kommentert av Fylkesmannen i flere uttalelser til saken, senest i brev datert 14. mars 2014. Søknaden må derfor behandles etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Søknaden

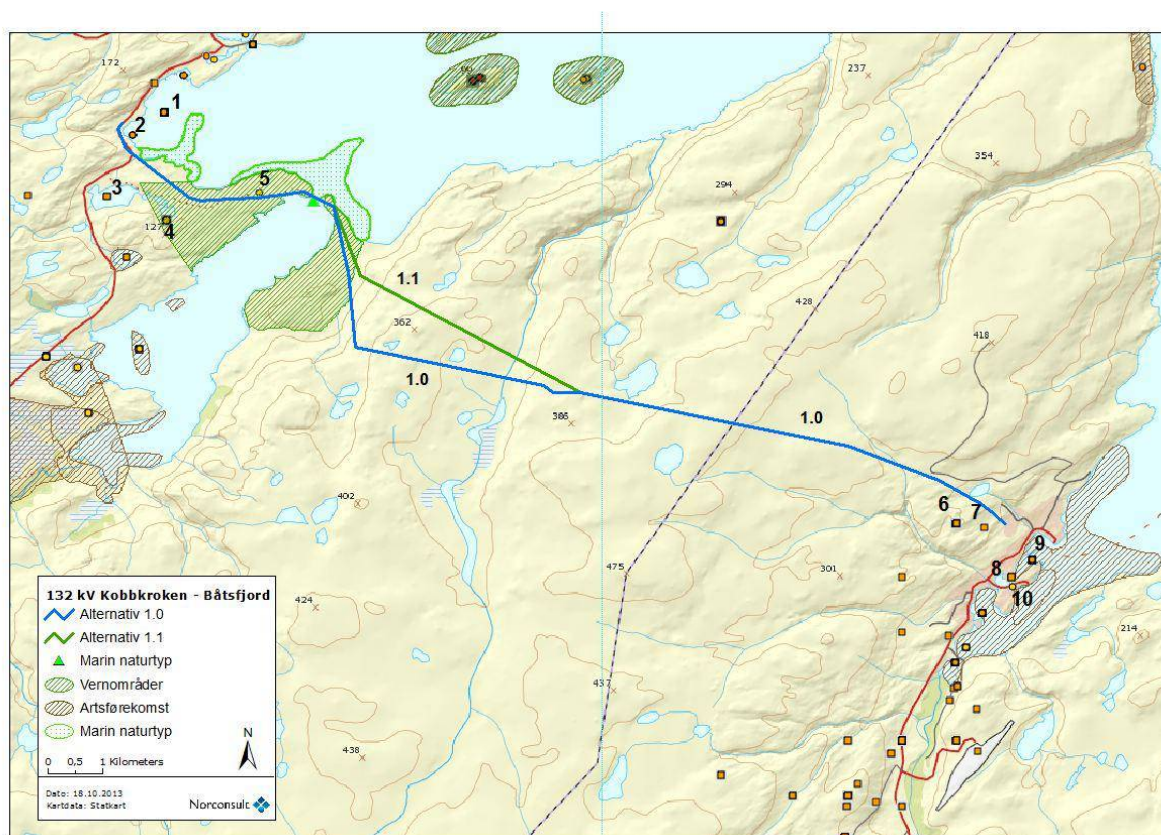
Varanger KraftNett AS har søkt NVE om å bygge en ny 132 kV forbindelse fra Kobbkroken til Båtsfjord. Kraftledningen skal erstatte dagens 66 kV kraftledning på strekningen. Det vises også til at denne søknaden må sees i sammenheng med tilsvarende søknad om 132kV ledning fra Varangerbotn til Storvarden.

Den primære årsaken til at tiltaket omsøkes er at Varanger KraftNett forutsetter at Hamnfjell Vindkraftverk i Båtsfjord blir realisert innen 2020. Omsøkte løsning er nødvendig dersom denne kraften skal overføres via Kobbkroken til Varangerbotn. Behovet for tiltaket er i tillegg å kunne levere tilstrekkelig effekt og energi, samt å ivareta nettsikkerheten for nettkunder på Varangerhalvøya.

Søknaden berører Straumen landskapsvernområde der eksisterende 66kV linje allerede går gjennom området. I utgangspunktet skal 132 kV linja bygges parallelt med eksisterende 66kV linje. Eksisterende linje vil bli sanert etter at 132 kV linja er satt i drift. For deler av landskapsvernområdet er det også søkt om en alternativ trasé litt lengre unna den eksisterende.

Linja vil bli bygget med kreosotimpregnerte trestolper med traverser i limtre. Disse mastene er 12 – 18 meter høye. Faseavstand er på 5 meter, altså en total bredde på 10 meter. Ved kryssingen over Straumsnesa vil eksisterende portalmaster i stålfagverk (type Statnett 420kV) bli benyttet.

Varanger KraftNett skriver videre i søknaden at den visuelle endringen fra eksisterende 66 kV linja til 132kV vil være liten og de mener derfor at konflikten med landskapsvernområdets formål også er liten.

Kartet viser traséen i forhold til verneområder, marine naturtyper, artsforekomster og rødlistearter (kilde: konsesjonssøknaden).

Før anleggsstart vil Varanger KraftNett lage en miljø-, transport og anleggsplan (MTA). Denne vil skissere opp hvilke tiltak som må gjøres for å unngå unødige terrengskader og andre miljøulempen som følge av anlegget. Transport vil som hovedregel skje med helikopter eller ATV.

Regelverk

Formålet med landskapsvernområdet er å bevare en stor morenebue overflatepreget av hevede strandvoller og erosjonsterasser. Morenebuen ble dannet for cirka 13 000 år siden.

For landskapsvernområdet gjelder blant annet følgende bestemmelser jmfør verneforskriften kapittel IV:

Alle inngrep som kan endre landskapets art eller karakter vesentlig er forbudt, som for eksempel uttak eller oppfylling av masse, framføring av veger, oppføring av kraftlinjer, hus eller andre anlegg samt henleggelse av avfall. Opplistingen er ikke utfyllende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfelle om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig.

Videre står det i verneforskriften at bestemmelsene i kapittel IV ikke er til hinder for blant annet vedlikehold av eksisterende kraftlinje.

Naturmangfoldloven § 7 setter vilkår om at det skal fremgå av et hvert vedtak hvordan forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert. Dette betyr at en søknad som berører naturmangfoldet og vurderingene som gjøres skal bygge på vitenskapelig kunnskap om

naturen og artene i det aktuelle området (§ 8). Når det er tvil om virkningene tiltaket har på naturmangfoldet, det vil si at det ikke er tilstrekkelig kunnskap, så skal *føre - var* prinsippet i § 9 tillegges stor vekt. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet blir utsatt for (§ 10).

§ 11 i naturmangfoldloven setter krav til at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Videre sier § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering, som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultater.

Dispensasjon fra verneforskriften kan etter innføringen av naturmangfoldloven kun gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Av § 48 går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Fylkesmannens vurdering

I «*verneplan for kvartærgeologiske forekomster i Finnmark fylke*» (1981) står det at det går en kraftlinje gjennom området. Dette er den eksisterende 66kV linja som nå søkes oppgradert til 132kV linje. Verneforskriften åpner for vedlikehold av eksisterende linje. Imidlertid er det ikke tatt høyde for oppgradering av linja i verneforskriften. Søknaden må derfor behandles etter dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Hvis et tiltak ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ. De to andre alternativene er sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser. Kriteriene for vesentlige samfunnsinteresser er ikke oppfylt da det med dette kriteriet kun er snakk om tungtveiende hensyn av nasjonal betydning, jmfør «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter» fra Miljødirektoratet.

Kunnskapen (jmfør naturmangfoldloven § 8) i saken er hentet fra «Verneplan for kvartærgeologiske forekomster i Finnmark fylke», Naturbase (www.naturbase.no) og artskart (www.artsdatabanken.no/artskart). Foruten verneområdet går linja delvis over en naturtypelokalitet av israndavsetning. Denne ligger i sjøen og vil ikke bli berørt av arbeidene. Det er for øvrig ikke registrert spesielt hensynskrevende arter langs linja i verneområdet (annet enn observasjoner av blant annet sjøfugl). Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for saken.

132 kV linja skal bygges parallelt med eksisterende 66kV linje. Eksisterende linje vil bli sanert etter at 132 kV linja er satt i drift. Mens eksisterende master har en høyde på 12 – 16 meter, vil 132kV linja ha master på 12 – 18 meter. Total bredde vil være 10 meter på den nye linja, mot 6 meter på eksisterende linje. Det er ikke skog som medfører behov for ryddebelte i området. Med andre ord vil oppgraderingen ikke medføre nevneverdige visuelle endringer i landskapet.

Det vil naturligvis ikke være mulig å gjennomføre en oppgradering av eksisterende linje uten noe terrenginngrep. Tiltaket vil medføre skade på vegetasjon og terrenget i området, jmfør naturmangfoldloven § 8. Imidlertid vil bruk av helikopter medføre mindre behov for bruk av barmarkskjøretøy. Fylkesmannen legger derfor til grunn at arbeidet ikke vil medføre store terrengskader ut over inngrep akkurat der stolpene skal settes ned. Faren for terrengskader kan reduseres ved å legge en god plan for transport. Den samlede belastning på verneområdet, jmfør naturmangfoldloven § 10, vurderes til ikke å øke i nevneverdig grad i driftsfasen, da eksisterende linje skal fjernes. I anleggsperioden vil belastningen på naturmangfoldet øke betydelig sammenlignet med normalsituasjon.

Dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ (det vil si tiltak som ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene), er en kan-bestemmelse som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det kan gis dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for ha betydning. I første rekke er bestemmelsen ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

I nyere verneforskrifter er det ofte tatt med en unntaksbestemmelse der forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppgradering/fornyning av eksisterende kraftlinjer for heving av spenningsnivå og lignende. Dette er ikke tatt med i bestemmelsen for Straumen fra 1983. I rundskrivet fra Miljødirektoratet står det blant annet at selv om utgangspunktet for bruk av naturmangfoldloven § 48 er spesielle/særlige tilfeller, har en del eldre verneområder få unntaksbestemmelser, eller forskrifter som ikke er tilpasset praksis etter nyere verneforskrifter i sammenlignbare områder. I slike tilfeller kan det vurderes dispensasjon etter § 48 for tiltak som det etter vanlig praksis gis unntak for i nyere verneforskrifter.

Fylkesmannen er av den oppfatning at dette er et slikt tilfelle, der verneforskriften fra 1983 ikke har tatt høyde for oppgradering av eksisterende kraftlinje. Noe som en verneforskrift anno 2014 sannsynligvis ville gjort. Fylkesmannen legger derfor til grunn at naturmangfoldloven § 48 kan benyttes i dette tilfellet.

Med bakgrunn i vurderingen over mener Fylkesmannen at tiltaket ikke er i strid med verneformålet og at tiltaket kun vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Vi vektlegger særlig at vernemyndighetene var klar over kraftledningen som gikk gjennom området på vernetidspunktet, og selvfølgelig var innforstått med at denne har en viss levetid før den må byttes ut og eventuelt oppgraderes. Videre vektlegges også oppgraderingens positive virkninger samfunnsmessig sett.

For deler av landskapsvernområdet er det søkt om en alternativ trasé som ligger litt lengre unna eksisterende trasé (på det meste ca. 200 meter i verneområdet). Fylkesmannen ser ikke noen spesielle forhold som skulle tilsi at ikke linja kan gå noe lengre unna eksisterende trasé på dette partiet. Som søknaden viser vil det også medføre at arealet med inngrepsfri natur (INON) øker noe.

Den største utfordringen i forbindelse med oppgradering av kraftlinja er faren for terrengskader knyttet til anleggsperioden. En god miljø-, transport og anleggsplan må bidra til at det blir tatt nødvendige hensyn i sårbare områder, jamfør naturmangfoldloven §§ 6, 11 og 12. Det stilles derfor vilkår om at en slik plan skal lages og at Fylkesmannen skal orienteres og gis mulighet til å komme med innspill til denne planen før anleggsarbeidet starter.

Vedtak

Varanger KraftNett AS gis dispensasjon for oppgradering av eksisterende 66kV linje, til 132kV i Straumen landskapsvernområde i Berlevåg kommune. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår:

- Eksisterende 66kV linje skal fjernes så skånsomt som mulig etter at 132kV linja er satt i drift. Alt avfall skal fjernes og eventuelle spor i terrenget skal jevnes ut.
- Det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan før arbeidet starter. Denne skal sikre at unødige terrengskader og andre miljøulemper ikke oppstår. Fylkesmannen skal ha tilsendt denne planen før arbeidet starter og skal gis mulighet til å komme med innspill før arbeidet tar til.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes via Fylkesmannen i Finnmark jmfør forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Margareth W. Sundfør
seksjonsleder

Jan Erik Knutsen
overingeniør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Kopi til:

Berlevåg kommune	Torget 4	9980	Berlevåg
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Statens naturoppsyn Tana	Tana postgård	9845	TANA
Varanger KraftNett AS	Nyborgveien 70	9815	VADSØ